

gjældende Værnepligtslov kunne vi have det fra 8 og 16 Aar, det ligger i Væbningsbæsenet. Dersom man vil, at Mandskabet fra det 22de til det 24de Aar skal være underkastet aarlige Øvelser, saa give man Pengemidlerne dertil; men dette kunne vi ikke her gjøre; dersom man istedetfor lønede Officerer vil have lønede Commandeersergeanter og Exerceermeistere, hvilket jeg vilde ansee for et stort Fremskridt, er dette ogsaa Noget, som vi ikke her kunne foretage. De Herrer forsøge paa at gjøre det, som ikke kan gjenneføres her, medens de ikke gjøre noget Forsøg paa at tilvejebringe det meest Mulige ved de smaa Kræfter, der ere tilstede, fordi de have Mistillid til Militiets nuværende Tilstand. Bornholms Militi er kommen i en skjæv Stilling efter Krigsaaarene fra 1807 til 1814, fordi man da paa en vis Maade betragtede den som en Deel af den staaende Hær, og efterat Krigen var forbi, ikke bragte den aldeles tilbage til dens naturlige Stilling som Militi, idet man beholdt en Række lønede Mænd, som derefter ikke havde Lyst til at opgive deres Stilling, men bleve ved at tjene, indtil de vare langt ud over den Alder, hvor den fornødne Iver og Energi vare tilstede. Man stødte da Officerer af Armeen derover for at søge at blæse et bedre Liv ind i Militiet; men disse Officerer betragtede det Hele med en saadan Ringagt og saae saa skjævt til disse Former, at man, tiltrods for alle Bestræbelser, ikke kunde faae Noget ud af det. Der blev i Aarene 1848—1850 atter forsøgt paa at blæse Liv ind i de noget hendøde Mæsser; men det lykkedes heller ikke da; der var Misforstaaelse paa alle Kanter, Beflagelser over, at man ingen Vel kunde komme, idet man forsøgte paa at bringe noget Andet tilstede end det, der kunde bringes tilstede, medens man ikke gjorde noget alvorligt Forsøg paa at skaffe det bedst mulige Resultat tilstede ved de Midler, man havde.

Dan: Jeg maa bede det høitærede Thing om Undskyldning, fordi jeg endnu engang maa tage Ordet i denne Sag. Det er ganske vist, at ifølge Principet og en juridisk Betragtning af Sagen kan den bornholmske Militi vistnok ikke have synderlig Meget at støtte sig til. Jeg troer, at Grundlovens § 95 maa

være nok til at bortstøde enhver Forhaabning herom. Men hvad der især skal begrunde Militiet, troer jeg maa være Hensigtsmæssigheden; det er det Hensyn, der skal gjøre sig gjældende, og det skal gjøre sig gjældende ved, at man ikke undbrager Militiet sin Pleie; men dette kan alligevel ikke skee alene ved Administrationen og Commandoen. Jeg skal tillade mig at fremsætte en Betragtning, hvorfor jeg troer, at det er nødvendigt, at der udkommer en Lov som denne. Saaledes som Tilstanden er nu, er enhver Mand, der gjør Tjeneste i Bornholms Militi, pligtig til at lade sig indkalde til Øvelse fra det 18de til det 50de Aar, og efter det Forslag, der forelaa ifjor, skal Mandskabet kunne indkaldes fra det 18de til det 40de Aar til virkelig Tjeneste i Fredstid, saa ofte det gjordes fornødent for dets Uddannelse og for Bevilgehøvelsen af den militære Disciplin og Øvelse. Men herfra skrive sig de Anker, der ere fremkomne imod Militiet, og som nylig ere bleve berørte af den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Kreds (Tscherning). Den ærede Taler sagde, at i 1848—49 og 50 gjorde man sig Umag for at blæse Liv ind i de døde Former, for at see at bringe Noget ud af dem, men hvorfor kunde man ikke bringe Noget ud af dem, fordi ved Troppeøvelser, hvori Mandskabet i en Alder af indtil 50 Aar deltagte, og tildeels Møgle, der ere halve eller hele Krøblinge, idet der nemlig ikke gjøres nogen streng Udsøndring af de ikke brugbare Individider, fremkommer naturligvis og nødvendigt et Misoster af Øvelser; thi om saa første Delen af Mandskabet gjorde det godt, vilde naturligvis saadanne Enkelte alligevel forvalle det Hele. Det Samme er Tilfældet her, som naar man sætter et Chiffer feil i et Regnestykke: det er nok til at gjøre hele Regningen gal. — Dette har været Grunden til, at man ikke har kunnet faae noget Ordentligt ud af det. Jeg skal til Slutning sige, at jeg ikke kan komme til noget andet Resultat, end at jeg maa visse, at det ærede Thing, og jeg maa meget anmode det derom, vil lade Forslaget gaae til anden Behandling.

Rosfoed: Jeg skal fatte mig kort, da jeg kan henholde mig til, hvad min ærede Med-